

Комишан Ю., аспірантка,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА ПІСНЯ ЯК ДОМІНАНТА МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГРИГОРІЯ ЛЕВЧЕНКА

Сучасна система національної освіти перебуває на етапі невпинного розвитку та інтеграції у європейський освітній простір. Підготовка висококваліфікованих кадрів та виховання молодого покоління завжди привертала увагу педагогів-науковців. Поряд з ними велика кількість педагогів-митців також спрямовують свою діяльність як на фахову підготовку майбутніх учителів, так і на виховання націєорієнтованого покоління майбутніх фахівців найрізноманітніших галузей за допомогою українського народного мистецтва. Одним із представників педагогічної еліти є заслужений працівник культури України, заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри музики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, Відмінник освіти України, хоровий диригент, композитор, фольклорист, фундатор вищої музично-педагогічної освіти на Полтавщині Григорій Семенович Левченко.

Із проголошенням незалежності в Україні (вже близько 30 років) триває процес становлення національної школи. Сучасна дослідниця О. Отич вважає, що забезпечення національного характеру освіти стає можливим завдяки відтворенню в її змісті національних традицій, осмисленню культурно-історичного і художнього значення досягнень українського народу [2, с. 491]. Передача набутого за століття досвіду українського народу стає неможливою за відсутності національно орієнтованих високодуховних педагогів. Саме до представників вітчизняної педагогічної еліти належить Григорій Левченко, україноорієнтована мистецька діяльність якого розпочалася у середині ХХ ст. і мала величезний вплив на його педагогічну діяльність.

Концепція мистецько-педагогічної діяльності Григорія Левченка акцентує увагу на українській народній пісні. Вона трактується як Берегиня нації – народу – України, і є центром мистецько-педагогічної діяльності митця. За глибоким переконанням Григорія Левченка, почесна місія викладача-митця вищого педагогічного закладу – плекати українську народну пісню.

У багатьох методичних працях Г. Левченко доводить важливість виховання майбутнього покоління на найкращих зразках фольклорної спадщини українського народу. Зокрема, до таких праць належать художньо – методичні нариси «Спогади, роздуми, погляди, поради» (2007 р.), навчально-методичні посібники «Хорове диригування», вип. 1 (1995 р.), «Червона калина – Полтавська земля» (2000 р.), «Ой у лузі та ще й при березі», 1-е вид. (2006 р.), 2-е вид. (2018 р.), «Народні пісні Полтавщини» (2006 р.), «Земле рідна моя» (2008 р.), «Ой у лузі червона калина» (2011 р.), «Розмай вуличних передирок. Триптих» (у співавторстві з К. Булагою, 2018 р.) та два навчальні посібники з сольфеджіо на основі народних пісень Полтавщини (2001 р. та 2006 р.) для музично – педагогічних навчальних закладів.

Так, наприклад, у навчально-методичний посібник «Сольфеджіо на основі народних

пісень Полтавщини» Григорій Левченко включив українські народні пісні, записані М. Лисенком, П. Півнем, П. Батюком, М. Фісуном, В. Міщенком та ін., а також пісенні твори, які Григорій Семенович записав на Полтавщині.

Окрім запису народних пісень, Г. Левченко є їх аранжувальником. Він зробив чимало обробок із метою використання їх в системі підготовки вчителя, оскільки український музично-словесний фольклор містить великий освітньо-навчальний потенціал та сприяє естетичному й духовному вихованню виконавців і слухачів. Незмінним виконавцем хороших обробок митця понад 40 років є український народний хор «Калина», засновником та незмінним керівником з часу заснування є Г. Левченко.

Українська народна пісня також входить до кола наукових інтересів Григорія Левченка. У численних доповідях на наукових конференціях Г. Левченко висвітлює проблеми освіти та виховання майбутнього вчителя як національної самосвідомої особистості («Українська народна пісня як джерело духовного розвитку молодшого школяра» (1991 р.), «Теоретичні основи формування національної культури громадянина незалежної України» (1993 р.); передає досвід роботи з народнопісенними творами в школі та закладах вищої освіти («Музичне виховання школярів засобами духовної музики» (1994 р.), «Формування репертуару українського народного хору» (1995 р.), «Естетичний розвиток молодших школярів у процесі підготовки народного свята» (1996 р.), «Методика розучування народної пісні» (1996 р.), «Народна пісня в навчальному репертуарі студентів» (1997 р.).

Таким чином, Г. Левченко – автор «наукових праць, посібників, які базуються на національних засадах народного мистецтва і є вагомим внеском в українську музичну педагогіку» [1, с. 51].

Однією із головних ідей мистецько-педагогічної діяльності Г. Левченка є формування національної свідомості молодого покоління. Тому він активно застосовує українські народно-пісенні зразки в освітній діяльності, а саме на заняттях із постановки голосу, хорового диригування, хорового класу. Українською піснею пронизана уся неформальна освіта студентів різних спеціальностей. Наприклад, учасники танцювальної групи українського народного хору «Калина» вивчають зразки народної хореографії (пісні з танцями «Рогоза», «Ой на горі калина»); оркестранти виконують сольні інструментальні композиції української класики, в основу яких увійшли українські народні пісні (наприклад, варіації на тему української народної пісні «Пливе човен»С. Баштана).

У своїй мистецько-педагогічній діяльності Григорій Левченко акцентує увагу, перш за все, на формуванні людини-громадянина України, патріота у процесі професійної підготовки педагогічних фахівців різних спеціальностей. Одним із інструментів для досягнення поставленої мети є українська народна пісня. Григорій Левченко вважає, що важливо розвивати любов до мистецтва, знайомити з найкращими фольклорними зразками сучасну молодь і плекати любов до народно-пісенних зразків аби зберегти їх для нащадків.

Список використаних джерел

1. Гайдамака В. Сповитий вітрами. Полтава : Видавництво Дексі-прінт, 2004. 188 с.
2. Отич О. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання : теоретичний і методичний аспекти : монографія / за ред. І. Зязюна. Чернівці : Зелена Буковина, 2007. 752 с.